

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele **I. B.,** zastoupeného Mgr. Marcelou Valtrovou, advokátkou se sídlem v Černošicích, Školní 1238, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 11. 2004, č. j. 14 Az 316/2003 – 33,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 11. 2004, č. j. 14 Az 316/2003 – 33 byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 19. 8. 2003, č. j. OAM-11730/VL-10-C10-2001, jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovateli podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že z obsahu správního spisu vyplývá, že jediným důvodem žádosti o azyl byly potíže stěžovatele se soukromými osobami v zemi původu z blíže nezjištěných důvodů. Pokud stěžovatel uváděl, že to bylo v souvislosti s atentátem na poslance parlamentu v roce 2000, dospěl krajský soud k závěru, že jeho tvrzení se jeví jako nevěrohodné, neboť stěžovatel popisoval skutečnosti v souvislosti s jeho fyzickým napadením rozdílně v návrhu na zahájení řízení a v protokolu o pohovoru. Stěžovatel měl možnost

domáhat se ochrany od orgánů země původu, neučinil tak a nezákonné jednání soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatel tak nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu a ani se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona. Stěžovatel rovněž nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 zákona o azylu a důvody jím tvrzené nelze považovat ani za důvody hodné zvláštního zřetele, jejichž existence je podmínkou pro možnou úvahu o udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Pokud stěžovatel poukazoval na nesprávně posouzený skutkový stav věci, činil tak pouze v obecné poloze, neuváděl žádné konkrétní důkazy, a proto krajský soud rovněž v obecné poloze konstatoval, že před vydáním napadeného rozhodnutí byl skutečný stav zjištěn dostatečně, když ministerstvo vycházelo při svém rozhodování z objektivních zpráv o situaci v zemi původu stěžovatele, vypořádalo se s obsahem těchto zpráv a stěžovatel nevznesl žádné konkrétní námitky. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je patrno, že se ministerstvo vypořádalo se všemi tvrzeními stěžovatele, která uvedl v průběhu správního řízení.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., v níž uvedl, že soudní řízení vedené o jeho žalobě je stiženo vadou, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé. Napadený rozsudek krajského soudu byl vydán bez nařízení jednání, a pokud je v jeho odůvodnění uvedeno, že soud tak učinil podle § 51 s. ř. s., když stěžovatel k výzvě soudu nevyjádřil s takovým postupem nesouhlas, poukázal na skutečnost, že nebyl o možnosti takového postupu poučen v jazyce, kterému rozumí. Stěžovatel není schopen zcela pochopit obsah a význam souvislého česky psaného textu, a proto předmětné výzvě nepřikládal význam a čekal na nařízení jednání. Právo účastníka jednat před soudem ve svém mateřském jazyce pak znamená nejen, že účastník může při jednání používat svůj mateřský jazyk, ale znamená to mimo jiné též, že procesně významné písemnosti doručované účastníku soudem musí být opatřeny překladem do jeho mateřského jazyka. V průběhu správního řízení bylo se stěžovatelem komunikováno prostřednictvím tlumočníka a již tato skutečnost měla být krajskému soudu výrazným signálem, že stěžovatel neovládá český jazyk, tedy že jen těžko může chápat význam písemností sepsaných v českém jazyce, a že z důvodu zajištění ochrany jeho práv, včetně práv procesních, bude zřejmě nutné mu pro celé řízení ustanovit tlumočníka. Krajský soud měl proto nejprve dostatečným a bezpečným způsobem zjistit, zda se stěžovatel vzdává svého práva jednat ve své mateřštině, resp. zda dostatečně ovládá český jazyk tak, že není nutné k zajištění jeho plnohodnotné účasti ustanovit mu tlumočníka. Pokud mu krajský soud doručoval písemnosti v českém jazyce, zkrátil jej na jeho právech účastníka řízení. Takovým postupem soudu byla vážně narušena zásada rovnosti účastníků řízení. Dále namítal vadu řízení před krajským soudem spočívající v porušení zákonných ustanovení o doručování, resp. že nebyly splněny podmínky umožňující náhradní doručení napadeného rozsudku. Není mu známo, na jakou adresu krajský soud napadený rozsudek doručoval, je však nepochybné, že tak neučinil na adresu, na které se stěžovatel skutečně zdržoval a kterou řádně ohlásil příslušnému oddělení cizinecké policie. Stěžovatel se přibližně od června 2004 zdržoval na adrese P.– H., T. 1, a proto je přesvědčen, že pokud mu krajský soud napadený rozsudek nedoručoval na uvedenou adresu, potom nebyl řádně doručen. Proto se domáhal zrušení napadeného rozsudku a přiznání kasační stížnosti odkladného účinku.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu

s právními předpisy a odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. Dále uvedlo, že před vydáním rozhodnutí o neudělení azylu stěžovateli zjistilo přesně a úplně skutečný stav věci a pro své rozhodnutí si pořídilo potřebné podklady a důkazy, když vycházelo především z výpovědi stěžovatele a z odůvodnění jím podané žádosti o udělení azylu na území České republiky. Z výše uvedených důvodů navrhlo zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Vzhledem k tomu, že s. ř. s. neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině, je třeba za použití ustanovení § 64 s. ř. s. postupovat podle ustanovení § 18 o. s. ř. Podle odst. 1 citovaného ustanovení mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle odst. 2 citovaného ustanovení účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Z citovaného ustanovení vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil účastníkovi tlumočníka, nestačí pouze, že jedná o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, protože ustanovení tlumočníka není automatickým úkonem soudu, ale je třeba, aby cizinec projevil svou vůli, aby mu byl ustanoven tlumočník, resp. aby potřeba tlumočníka byla zjevná a v řízení sama vyplynula. Tuto interpretaci citovaných ustanovení neshledal ani Ústavní soud za vybočující z mezí ústavnosti.

V dané věci byla krajskému soudu doručena žaloba, která byla sepsána v českém jazyce. V průběhu řízení požádal krajský soud stěžovatele o sdělení, zda souhlasí s tím, aby ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bylo o věci samé rozhodnuto bez jednání. Současně ho upozornil, že souhlas bude udělen také tehdy, pokud do dvou týdnů od doručení této výzvy nevyjádří svůj nesouhlas s takovým projednáním věci. Na tuto výzvu, která mu byla doručena dne 28. 1. 2004, stěžovatel nereagoval. Proto podle názoru Nejvyššího správního soudu potřeba ustanovit stěžovateli tlumočníka v řízení před krajským soudem nevyšla najevo, neboť žaloba byla sepsána v českém jazyce a stěžovatel vůči soudu neučinil žádné podání, ze kterého by bylo zřejmé, že výzvě soudu nerozumí. Zásada rovnosti účastníků řízení formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu krajského soudu při realizaci tohoto práva uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že tento nepochybil, pokud neustanovil stěžovateli tlumočníka.

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že ze žádného právního předpisu nelze dovozovat povinnost soudu zasílat účastníkovi řízení překlad rozhodnutí do jiného jazyka než v jakém byl vyhotoven. Pouze rozhodnutí soudu v českém jazyce, jako projev svrchovanosti českých státních orgánů nad územím České republiky, je zněním autentickým a pro všechny dotčené subjekty závazným. K tomu je nutno uvést, že pokud se cizinec rozhodne žít na území státu, kde je úředním jazykem jazyk jiný než ten, jemuž rozumí, musí být srozuměn s tím, že komunikace, zejména písemná, bude probíhat v jazyce úředním,

v daném případě českém. Z toho musí ve vlastním zájmu vycházet, zejména za situace, kdy v cizí zemi podá jakoukoliv písemnou žádost a předpokládá písemný kontakt s orgány, které o ní rozhodují.

Další námitka stěžovatele, že mu napadený rozsudek nebyl řádně doručen, je rovněž nedůvodná. I když napadený rozsudek byl krajským soudem doručován stěžovateli na adresu, na které se již v té době nezdržoval, je tato skutečnost právně irelevantní, protože stěžovatel se dne 22. 12. 2004 dostavil ke krajskému soudu a rozsudek si osobně převzal a kasační stížnost podal v zákonné lhůtě, takže nebyl postupem krajského soudu zkrácen na svých právech.

Nejvyšší správní soud z důvodů výše uvedených kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu